

Landskap: Småland Upptecknat av: Jenny Danielsson
 Härad: Kinnared Adress: Jät
 Socken: Jät Berättat av: Magnus Johansson
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1853 i Boätargård, Jät

Ullma k. 53.
Fr. f. k. 5; 1941.

Kyrkosägner.

s. 1-6.

Magi med kv, så att
hon "blev i halv."

s. 3.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 7854:1

Landskap: Småland

Upptecknat av: Jenny Danielson

Härad: Finnevald

Adress: Jät

Socken: Jät

Berättat av: Magnus Johansson

Uppteckningsår: 1941

Född år: 1853 i Bråtagård jät

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ums. k. 53.
Fv. f. k. 5; 1941.

Fyrkosögnen
(Landsmåls- och Folkminnesarkivets
kartfrågelista nr 53)

1. Här i Jät är en gammal kyrka så nära
så jag ser den varje dag. Enligt berättelse
skall där hållas festsyftest 3 gånger
varje sommar som säger att den är byggd
från 1100-talet. Vi har även en ny kyrka
som blev byggd 1908-10. Den ligger
vid Helgöns. Baron Rappe skänkte tomt
både till kyrkan och kyrkogården.

Gamle Magnus Johansson i Bråtagård
han är nu död för fyra år sen, han ta-
lade om när Jäts gamla kyrka byggdes fört

Skriv endast på denna sida!

29

att en jätte hade varit med om bygget, så-
nen förmodar att Jäts gamla kyrka byggdes
samtidigt med Väcksängs gamla kyrka och
Urshults gamla kyrka som då låg på Kembo
det sägs att jättarna kastade hammaren
emellan sig vid dessa tre kyrkobyggen, det
sägs ju att de slungade hammaren, när de skul-
le slunga den emellan Urshult eller som
de då badde Kembo så föll den ner på en
"ö" (en liten holme), den ö kallas än i dag
för "slungö" Jäts kyrka blev färdig fört,
när jätten som byggde på Kembo fick
höra kyrkklockan här i Jät blev han så
vred så han skulle kasta en sten och slå
ner den men den slog ner ett stycke
därifrån den ligger där än i dag och kallas
för "knallehall" när jag var barn gick jag
ofta förbi den, det är en stor rund sten
part

- Där bodde en gammal bredvid som kalla-
des för "Älving" (Elev på Tynallehall) hon tala-
de om att bönderna där omkring bedde
sina kor avigt tre gånger omkring den
stenen när de hade varit hos tjuren med
hon, därför att hon skulle bli i kalu.
Den stenen kallades också för jättestenen
2. År Urskutesbor har jag hört sägas att
när de skulle bygga den kyrka som nu
står i församlingen så kunde de inte byg-
ga, de skulle bygga där den gamla stället i
Fotaboda på Kemboö men det gick inte
ty det som byggdes på dagen blev ner-
rivet för natten, sen skulle de bygga i Tala-
samåla gårde men samma förhållande
där, det revs ner om natten.
3. År outalot.
4. När det inte gick för dem att bygga ^{part}

så beslutade de sig för att skapa ett par
tvillingosar "di ekade dem" (så säger di i
Urshult) vi säger okade, di lade ok för
dem sen fick di gå var di ville, di stam-
made då på en plats som kallades för kalle-
sjön en liten vik som plyter in från
sjön åsnen, oarna hade partnat i en ale-
barke och den ene hade lagt sig på plat-
sen, det var på en sank plats i ett
kärr och där står kyrkan nu, om jag
inte misminner mig så är den byggd
1828. eller 32.

År 1908 när di skulle börja på att bygga
den nya kyrkan här, fät blev di så o-
ense med varandra, ty de som inte fick
bygga den där den gamla stod blev så reta-
de så di skulle riva ner den gamla kyrkan
därför rynde de ut så mycket som fanns
forts

löst och flyttade det till den gamla
såsom predikstolen, nummer 1, klockan
och värt är att di' tog ner vapensköldar
na som Baije och Nigla skänkt ty di' är
begravda under coret, di' lades på katten
i skolhuset, men där blev ingen ro di' sa-
des fram och tillbaka på väterna, så di'
måste köra dem tillbaka och hänga upp
dem här i den gamla kyrkan igen. Di' blev
skänkta hit på 1700-talet.

När Växiö domkyrka skulle byggas så
viste di' inte var di' skulle lägga den
di' bestämde sig då före att källlagga
di' 3 munkarna, Umanan Lunan och
Vinaman och kastade deras huvud
i Växiösjön där di' sen plät till som-
mars skulle kyrkan byggas och det var
på den plats där den nu står ferts

6
ACC. NR. M. 7854:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

så förmålar säggen. Från Skatelöv
har jag hört den säggen att när kyrkan
skulle byggas så skulle di ställa en kyrko-
grimm i den till att vakta kyrkosittet
så inga tjävar kunde stjåla det. Det be-
rättas att en fattig kvinna sålde sitt
barn och det begravdes levande under
kyrkan och av det blev det en kyr-
kogrim. Det berättas även att vid vissa
tillfällen kan di få se ett barn i kyr-
kofönstret på nattetid. Ja nu har jag
inte hört mera sägner om kyrkor.

H. C. 13

Jät i Oktober 1941
Jenny Danielson.